តាមដានសេដ្ឋកិច្ច - ស្ថានភាពក្រៅប្រទេស

ផ្នែកនេះ ពិពណ៌នាពីសូចនាករសេដ្ឋកិច្ចមួយចំនួននៃប្រទេសមានសេដ្ឋកិច្ចធំៗក្នុងពិភពលោក និងបណ្តាប្រទេសនៅអាស៊ីខាងត្បូង និងអាស៊ីខាងកើត។

មូលនិធិរូបិយវត្ថុអន្តរជាតិ (IMF) បានគន់គូរថា កំណើនសកលមានអត្រា ៣,៣% នៅឆ្នាំ២០១៤។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី ក៏មានសញ្ញា និងការបារម្ភនៅក្នុងប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍ និងប្រទេសមានសេដ្ឋកិច្ចកំពុងស្ទុះឡើង អំពីលទ្ធផលសម្រេចបានមិនស្មើគ្នា ភាពតានតឹងផ្នែកភូមិសាស្ត្រនយោបាយ និងភាពមិនប្រាកដប្រជានៃសេដ្ឋកិច្ច ដែលបន្តធ្វើឲ្យអាប់អួរដល់អនាគតនៃកំណើនសកល។

នៅត្រីមាសទី៤ កំណើន ផសស ពិត នៅម៉ាឡេស៊ី ឡើងដល់ ៥,៨% ធៀបនឹង ៥,១% កាលពីឆ្នាំមុន។ កំណើន ផសស ពិត នៅសិង្ហបុរី ចុះខ្សោយមកត្រឹម ២,១% ធៀបនឹង ៥,៥% កាលពីឆ្នាំមុន។ កំណើន ផសស ពិត នៅឥណ្ឌូនេស៊ី ធ្លាក់ចុះបន្តិចមកត្រឹម ៥,៤%។ នៅត្រីមាសទី៤ កំណើន ផសស ពិត នៅថៃ ឡើងដល់ ២,២% ធៀបនឹង ០,៤% កាលពីឆ្នាំមុន។ ការធូរស្រាលមកវិញនៃភាពតានតឹងផ្នែកនយោបាយ បានរួមចំណែកធ្វើឲ្យបរិយាកាសពាណិជ្ជកម្ម មានលំនឹង និងទំនុកចិត្ត។ ស្ថិរភាពនយោបាយនៅថៃ ក៏មានផលប្រយោជន៍ដល់ប្រទេសជិតខាងដែរ ដូចជា ការធ្វើចំណាកស្រុករបស់ពលករមានជំនាញទាប ពី កម្ពុជា ឡាវ និងមីយ៉ាន់ម៉ា ជាដើម។

កំណើនសេដ្ឋកិច្ចនៅប្រទេសចិន និងប្រទេសនៅអាស៊ីខាងកើតដទៃទៀត ដូចជា ហុងកុង កូរ៉េខាងត្បូង និងតៃវ៉ាន់ នៅតែខ្លាំងក្លា ទោះបីវាយឺតជាងមុនក្តី។ ក្នុងត្រីមាសទី៤ កំណើន ផសស ពិត នៅប្រទេសចិន និងហុងកុង ធ្លាក់ចុះបន្តិច មកត្រឹម ៧,៣% និង ២,២% រៀងគ្នា។ កំណើននៅកូរ៉េខាងត្បូង ថយចុះមកត្រឹម ២,៨% ប៉ុន្តែកំណើននៅ តៃវ៉ាន់ ឡើងដល់ ៣,៣%។

នៅត្រីមាសទី៤ កំណើនជាមធ្យមនៅក្នុងបណ្តាប្រទេសឧស្សាហកម្ម បានថយចុះ ដោយសារតែភាពមិនប្រាកដប្រជា និងភាពងាយរងគ្រោះ ផុសចេញពីបំណុលដ៏ខ្ពស់ និងតម្រូវការក្នុងស្រុកចុះខ្សោយក្នុងតំបន់ចាយប្រាក់អឺរ៉ូ។ បញ្ហាបំណុលរបស់ប្រទេសក្រិក បន្តបន្ថែមភាពស្មុគស្មាញកាន់តែច្រើន ដល់តំបន់នេះ។ នៅត្រីមាសទី៤ កំណើននៅសហរដ្ឋអាមេរិក ធ្លាក់ចុះបន្តិចមកត្រឹម ២,៤% ធៀបនឹង ២,៥% កាលពីឆ្នាំមុន ប៉ុន្តែទីផ្សារការងារនៅសហរដ្ឋអាមេរិក នៅតែមានដំណើរការល្អក្នុងឆ្នាំ ២០១៤ ដោយបានបង្កើត ៣,១ លានការងារមិនមែនកសិកម្មថែមទៀត (ជាមធ្យម ២៦០.០០០/ខែ)។ ការធ្វើអន្តរាគមន៍ផ្នែករូបិយវត្ថុដើម្បីជួយទ្រទ្រង់ អាចជាកត្តាពន្យល់ពីស្ថានភាពដូចបានសង្កេតឃើញ ទោះមានការវាយស្មានពីការកាត់បន្ថយសាច់ប្រាក់ដោយធនាគារកណ្តាលសហរដ្ឋអាមេរិក ដើម្បីគ្រប់គ្រងលើអតិផរណាជំរុញដោយការផ្គត់ផ្គង់រូបិយវត្ថុក្តី។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក្នុងរយៈពេលខ្លី ហាក់បីដូចជាមិនមានការកាត់បន្ថយភ្លាមៗ ដោយធនាគារកណ្តាលសហរដ្ឋអាមេរិកនោះទេ។ នៅត្រីមាសទី៤ កំណើននៅជប៉ុន ធ្លាក់ចុះមកត្រឹម ០,៥% ធៀបនឹង ២,៦% កាលពីឆ្នាំមុន។ IMF បានគន់គូរថា ប្រទេសជប៉ុន នឹងមានកំណើនមិនខ្លាំងទេនៅឆ្នាំសារពើពន្ធ ២០១៤-១៥ ។

អតិផរណាក្នុងពិភពលោក និងអត្រាប្តូរប្រាក់

អត្រាអតិផរណាក្នុងប្រទេសមានសេដ្ឋកិច្ចកំពុងស្ទុះឡើង និងប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍ ស្ថិតក្នុងកម្រិតអាចគ្រប់គ្រងបាន ហើយនៅក្នុងប្រទេសអ្នកមានខ្លះ វាទាបជាងការរំពឹងទុក។ ប្រទេសមួយចំនួនកំពុងប្រឹងប្រែងប្រយុទ្ធនឹងអតិផរណា។

អតិផរណានៅកម្ពុជាថយចុះមកត្រឹម ២,២% ធៀបនឹង ៤,៣% កាលពីឆ្នាំមុន ហើយនៅឥណ្ឌូនេស៊ី វាធ្លាក់មកត្រឹម ៦,៥% ធៀបនឹង ៨,៤% កាលពីឆ្នាំមុន។ សិង្ហបុរី មានបរិត្តផរណាដល់ ០,២%។ ប្រទេសជប៉ុនរួចផុតពីបរិត្តផរណាកាលពីត្រីមាសទី៤ ឆ្នាំ២០១៤។ គេសង្ឃឹមថា គោលនយោបាយបង្កើនរូបិយវត្ថុ និងបង្កើនហិរញ្ញវត្ថុដ៏ខ្លាំងក្លា ដែលដឹកនាំដោយនាយករដ្ឋមន្ត្រី Abe គឺអាចបំបាត់បរិត្តផរណាបាន។ អត្រាអតិផរណាក៏មានកម្រិតទាបដែរនៅប្រទេសចិន និងប្រទេសខ្លាអាស៊ីដទៃទៀត។ បើសិនមានការចាំបាច់ អត្រាអតិផរណានៅប្រទេសចិននេះអាចទុកលទ្ធភាពច្រើន សម្រាប់ការអនុវត្តគោលនយោបាយបង្កើនរូបិយវត្ថុ ជាផ្នែកមួយនៃយុទ្ធសាស្ត្រជំរុញកំណើន។ អតិផរណានៅតំបន់ចាយប្រាក់អឺរ៉ូ និងនៅសហរដ្ឋអាមេរិក បន្តមានកម្រិតទាប ដែលបង្ហាញថា គោលនយោបាយសម្រួលបរិមាណសាច់ប្រាក់ II មិនទាន់មានឥទ្ធិពលខ្លាំងទៅលើកម្រិតថ្លៃសរុបទេ ហើយការកាត់បន្ថយការផ្គត់ផ្គង់រូបិយវត្ថុ ក៏មិនទាន់គួរចាប់ផ្តើមអនុវត្តដែរ។

នៅត្រីមាសទី៤ ប្រាក់រៀល ធ្លាក់ថ្លៃ ១,៣% ទល់នឹង ប្រាក់ដុល្លារ ធៀបនឹងឆ្នាំមុន មកត្រឹម ៤០៧០,១រៀល/ដុល្លារ។ ប្រាក់បាតថៃ ធ្លាក់ថ្លៃ ៣,៥% ទល់នឹងប្រាក់ដុល្លារ ធៀបនឹងឆ្នាំមុន ហើយប្រាក់ដុងវៀតណាម ធ្លាក់ថ្លៃ ១,០%។ ប្រាក់យ៉ន់ចិន នៅតែគ្មានប្រែប្រួល បើធៀបនឹងឆ្នាំមុន ប៉ុន្តែ ប្រាក់យ៉េនជប៉ុន ធ្លាក់ថ្លៃ ១៤% ទល់នឹងប្រាក់ដុល្លារ មកត្រឹម ១១៤,៦យ៉េន/ដុល្លារ ដែលគួរតែបានបង្កើនថែមទៀតនូវ ភាពប្រកួតប្រជែងនៃទំនិញនាំចេញរបស់ប្រទេសជប៉ុន។

ថ្លៃទំនិញនៅលើទីផ្សារពិភពលោក

នៅត្រីមាសទី៤ ទំនិញសំខាន់ៗក្នុងទីផ្សារពិភពលោកបានធ្លាក់ថ្លៃ ធៀបនឹងឆ្នាំមុន។ ពោត ធ្លាក់ថ្លៃ ១៣% មកត្រឹម ១៧៣,៣ ដុល្លារ/តោន, ប្រេងឆា ធ្លាក់ថ្លៃ ២០,៥% មកត្រឹម ៧១៣,៣ដុល្លារ/តោន, កៅស៊ូ ធ្លាក់ថ្លៃ ៣៥,៤% មកត្រឹម ១៥៣៨,១ដុល្លារ/តោន។ អង្ករ ធ្លាក់ថ្លៃ ៥,៦% និងសណ្តែកសៀង ធ្លាក់ថ្លៃ ២០,៥%។ ប្រេងឆៅ ធ្លាក់ថ្លៃ ៣១% មកត្រឹម ៧៣,៤ដុល្លារ/ធុង ហើយរួមចំណែកធ្វើឲ្យថ្លៃសាំង និងម៉ាសូតធ្លាក់ចុះ ២៦,៥% និង ២៧,៨% រៀងគ្នា។ ការធ្លាក់ថ្លៃទំនិញទាំងនេះ ពិតជាបានផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ដល់អ្នកប្រើប្រាស់ក្នុងប្រទេសដែលធ្វើការនាំចូល តែបានធ្វើឲ្យខាតបង់ដល់បណ្តាប្រទេសនាំចេញផលិតផលដើម។

អត្ថបទនេះ រៀបរៀងដោយលោក រ័ត្ន វឌ្ឍនា ជាអ្នកស្រាវជ្រាវ និងលោកស្រី ប៉ុន ដូរីណា ជាជំនួយការស្រាវជ្រាវនៅវិទ្យាស្ថាន CDRI។

តារាង១. កំណើន ផសស ពិត នៃដៃគូពាណិជ្ជកម្មជ្រើសរើស ពីឆ្នាំ២០០៩-២០១៤ (កំណើនជាភាគរយធៀបនឹងឆ្នាំមុន)

	2009	2010	2011	2012	2013				2014			
					Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
ប្រទេសអាស៊ានជ្រើសរើស												
កម្ពុជា	0.1	6.0	6.1	6.2	-	-	-	-	-	-	-	-
ឥណ្ឌូណេស៊ី	4.2	6.2	6.5	6.3	6.0	5.8	5.6	5.7	5.2	5.1	5.0	5.4
ម៉ាឡេស៊ី	-2.4	9.0	4.9	5.4	4.1	4.3	5.0	5.1	6.2	6.4	5.6	5.8
សិង្ហបុរី	-4.5	14.7	4.7	1.3	0.2	3.7	5.8	5.5	5.1	2.4	2.4	2.1
ថៃ	3.3	7.9	0.0	6.7	5.4	2.6	2.6	0.4	3.1	0.3	0.6	2.2
វៀតណាម	4.7	6.7	6.1	5.0	-	-	-	-	-	-	-	-
ប្រទេសអាស៊ីជ្រើសរើស												
ចិន	8.2	10.4	9.3	7.7	7.7	7.5	7.8	7.7	7.1	7.5	7.3	7.3
ហុងកុង	-3.2	6.9	4.9	2.9	2.8	3.3	2.9	3.0	2.5	1.8	2.7	2.2
កូរ៉េខាងត្បូង	-1.0	6.1	3.6	2.1	1.5	2.3	3.3	4.0	4.1	3.5	3.2	2.8
តៃវ៉ាន់	-3.6	11.1	4.2	1.2	1.7	2.3	1.7	2.9	3.1	3.7	3.8	3.3
ប្រទេសឧស្សាហកម្មជ្រើសរើស												
អឺរ៉ូ-១២	-3.8	1.6	1.6	-0.5	1.1	-0.7	-0.4	0.5	0.9	0.7	0.3	0.9
ជប៉ុន	-5.4	4.1	-0.8	1.7	0.4	0.9	2.7	2.6	3.1	-0.1	-1.2	0.5
សហរដ្ឋអាមេរិក	-2.5	2.7	1.8	2.1	1.8	1.4	1.6	2.5	2.3	2.6	2.3	2.4

Sources: International Monetary Fund, Economist and countries' statistic offices

តារាង២. អត្រាអតិផរណានៃដៃគូពាណិជ្ជកម្មជ្រើសរើស ពីឆ្នាំ២០០៩-២០១៤ (កំណើនថ្លៃជាភាគរយធៀបនឹងឆ្នាំមុន-មធ្យមភាគតាមការិយបរិច្ឆេទ)

	2009	2010	2011	2012	2013				2014			
					Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
ប្រទេសអាស៊ានជ្រើសរើស												
កម្ពុជា	-0.5	4.1	5.5	3.0	1.5	2.2	3.8	4.3	4.5	4.9	4.0	2.2
ឥណ្ឌូណេស៊ី	4.7	5.1	5.4	4.3	5.3	5.7	8.6	8.4	7.7	7.1	4.3	6.5
ម៉ាឡេស៊ី	0.4	1.7	3.2	1.7	1.4	1.8	2.2	3.0	3.5	3.3	3.0	2.8
សិង្ហបុរី	0.5	2.9	5.2	4.6	3.6	1.6	1.8	2.0	1.0	2.3	0.9	-0.1
ថៃ	-0.9	3.1	3.8	3.0	3.1	2.3	1.7	1.7	2.0	2.5	2.0	1.1
វៀតណាម	7.3	9.0	18.6	9.3	6.9	6.6	7.0	5.9	4.8	4.7	4.5	5.4
ប្រទេសអាស៊ីជ្រើសរើស												
ចិន	-0.8	3.2	5.4	2.7	2.4	2.4	2.8	2.9	2.1	2.2	2.0	1.5
ហុងកុង	-0.3	2.4	5.3	4.1	2.2	4.0	5.3	4.3	4.1	3.6	4.9	5.0
កូរ៉េខាងត្បូង	2.8	3.0	4.4	2.1	1.4	1.1	1.2	0.9	1.1	1.6	1.4	1.0
តៃវ៉ាន់	-1.1	1.0	1.4	1.9	1.8	0.8	0.0	0.5	1.1	1.6	1.5	1.6
ប្រទេសឧស្សាហកម្មជ្រើសរើស												
អឺរ៉ូ-១២	0.4	1.6	2.7	2.5	1.8	1.5	1.3	0.6	0.6	0.6	0.4	0.2
ជប៉ុន	-1.3	-0.7	0.1	-0.03	-0.3	-0.3	0.9	1.4	1.5	3.6	3.4	2.6
សហរដ្ឋអាមេរិក	-0.4	1.7	3.2	2.1	1.7	1.4	1.6	1.2	1.4	2.1	1.8	1.3

Sources: International Monetary Fund, Economist and National Institute of Statistics

តារាង៣. អត្រាប្តូរប្រាក់ធៀបនឹងដុល្លារអាមេរិកនៃរូបិយវត្ថុរបស់ដៃគូពាណិជ្ជកម្មជ្រើសរើស ពីឆ្នាំ២០០៩-២០១៤ (មធ្យមភាគតាមការិយបរិច្ឆេទ)

	2009	2010	2011	2012	2013				2014			
					Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
ប្រទេសអាស៊ានជ្រើសរើស												
កម្ពុជា (រៀល)	4140.5	4187.1	4063.6	4037.8	3995.0	4032.9	4062.0	4018.9	3993.8	4026.9	4059.5	4070.1
ឥណ្ឌូណេស៊ី (រូពីយ៉ា)	10,413.8	9089.9	4374.0	9363.0	9681.9	9783.6	10,666.0	11,545.1	11,765.8	11,615.3	11,775.7	12,244.1
ម៉ាឡេស៊ី (រីងហ្គីត)	3.5	3.2	1.5	3.1	3.1	3.0	3.2	3.2	3.3	3.2	3.2	3.4
សិង្ហបុរី (ដុល្លារសិង្ហបុរី)	1.5	1.4	1.3	1.2	1.2	1.2	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3	1.3
ថៃ (បាត)	34.3	31.7	30.5	31.1	29.8	29.9	31.4	31.7	32.6	32.4	32.1	32.7
វៀតណាម (ដុង)	17,725.2	19,200.8	20,574.3	20,856.9	20,870.8	20,952.5	21,027.4	21,110.5	21,093.8	20,923.2	21,221.9	21,314.0
ប្រទេសអាស៊ីជ្រើសរើស												
ចិន (យ៉ន់)	6.8	6.8	6.5	6.3	6.2	6.2	6.1	6.1	6.1	6.2	6.2	6.1
ហុងកុង (ដុល្លារហុងកុង)	7.8	7.8	7.8	7.8	7.8	7.8	7.8	7.8	7.8	7.8	7.8	7.8
កូរ៉េខាងត្បូង (វ៉ុន)	1277.8	1156.3	1108.6	1126.6	1085.9	1123.4	1108.8	1062.0	1069.7	1028.9	1027.5	1088.4
តៃវ៉ាន់ (ដុល្លារតៃវ៉ាន់-NT$)	33.0	31.3	29.4	29.6	29.5	29.9	29.9	29.6	30.3	30.1	30.0	30.9
ប្រទេសឧស្សាហកម្មជ្រើសរើស												
អឺរ៉ូ-១២ (អឺរ៉ូ)	0.7	0.8	0.7	0.8	0.8	0.8	0.8	0.7	0.7	0.7	0.8	0.8
ជប៉ុន (យ៉េន)	93.6	87.8	79.9	79.8	92.3	98.8	98.9	100.5	102.8	102.1	104.0	114.6

Sources: International Monetary Fund, Economist and National Bank of Cambodia

តារាង៤. ថ្លៃផលិតផលជ្រើសរើសនៅលើទីផ្សារពិភពលោក ពីឆ្នាំ២០០៩-២០១៤ (មធ្យមភាគតាមការិយបរិច្ឆេទ)

	2009	2010	2011	2012	2013				2014			
					Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
ពោត (US No. 2) - USA (USD/តោន)	167.3	167.3	291.4	296.5	305.2	291.4	246.2	199.3	209.6	214.7	174.8	173.3
ប្រេងឆា-អឺរ៉ុបពាយព្យ (USD/តោន)	686.8	834.7	1125.4	999.3	852.7	850.3	827.3	897.3	911.3	887.3	770.7	713.3
កៅស៊ូ SMR 5 (USD/តោន)	1884.8	3152.2	4630.6	3200.7	3029.5	2497.2	2394.6	2380.0	2034.7	1777.6	1672.1	1538.1
អង្ករ (Thai 100%B) - បាងកក (USD/តោន)	524.5	456.2	558.5	594.8	607.0	570.0	502.3	455.7	450.7	411.7	447.0	430.3
សណ្តែកសៀង (US No. 1) - USA (USD/តោន)	414.0	375.4	507.9	566.1	558.4	569.8	545.1	514.9	533.0	565.7	463.0	409.3
ប្រេងឆៅ - OPEC spot (USD/ធុង)	60.5	71.6	106.2	109.5	109.5	100.9	106.9	106.4	104.7	105.9	100.8	73.4
សាំង - US Gulf Coast (សេន/លីត្រ)	42.9	49.8	71.9	74.6	74.8	71.2	73.3	65.7	70.1	74.1	70.0	48.3
ម៉ាស៊ូត (ស្តាន់ដ័រតិច លេខ២) - US Gulf Coast (សេន/លីត្រ)	75.7	83.8	77.8	80.7	80.3	81.5	75.6	79.6	77.5	77.1	73.7	57.5

Sources: Food and Agriculture Organisation and US Energy Information Administration

តាមដានសេដ្ឋកិច្ច - ស្ថានភាពក្នុងប្រទេស

សកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចសំខាន់ៗ

ក្នុងត្រីមាសទី៤ អនុមតិវិនិយោគគិតជាទ្រព្យសកម្មជាប់លាប់ ធ្លាក់ចុះ ៧៦% ធៀបត្រីមាសមុន ឬ ៩១,៥% ធៀបឆ្នាំមុន មកត្រឹម ១៤៩,៩លានដុល្លារ។ វិនិយោគក្នុងអនុវិស័យកាត់ដេររួមចំណែក ២០,២% នៃគម្រោងវិនិយោគក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្ម។ វិនិយោគក្នុងវិស័យកសិកម្មពុំឃើញមានទេ ដូច្នេះនៅមានការងារត្រូវធ្វើច្រើនទៀត ដើម្បីទាក់ទាញវិនិយោគិន ព្រោះកសិកម្មជាវិស័យសំខាន់មួយ សម្រាប់ជំរុញកំណើនជារួម និងបង្កើតការងារ ជាពិសេសសម្រាប់គ្រួសារនៅតំបន់ជនបទ។ វិស័យកសិកម្មខ្លាំង និងមានផលិតភាពខ្ពស់ ក៏ជាកត្តាជំរុញសំខាន់មួយ សម្រាប់ការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រនៅទីជនបទដែរ។ ក្នុងត្រីមាសនេះ មិនមានការធ្វើនិយោគខាងផ្នែកសណ្ឋាគារ និងទេសចរណ៍ទេ។

នៅឆ្នាំ២០១៤ ភ្ញៀវទេសចរមកដល់កម្ពុជាសរុប កើន ៦,៩% ធៀបឆ្នាំមុន ដល់ ៤,៥លាននាក់។ នៅត្រីមាសទី៤ ឆ្នាំ២០១៤ ភ្ញៀវទេសចរមកដល់កម្ពុជា កើន ១៣,០% ធៀបមួយឆ្នាំមុន ហើយក្នុងនោះភ្ញៀវមកដល់តាមផ្លូវអាកាស កើន ១០,១% និងភ្ញៀវមកដល់តាមផ្លូវគោក ឬផ្លូវទឹក កើន ១៥,៩%។ វិស័យទេសចរណ៍កំពុង និងរំពឹងថានឹងរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ក្នុងសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា ហើយការដាក់បញ្ចូលវិស័យនេះទៅក្នុងការអភិវឌ្ឍសហគមន៍ ជាកត្តាសំខាន់មួយសម្រាប់ការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ និងការអភិវឌ្ឍតំបន់ទេសចរណ៍ប្រកបដោយចីរភាព។

សូចនាករសំខាន់ៗរបស់ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី សម្រាប់តំបន់អាស៊ី និងប៉ាស៊ីហ្វិក បង្ហាញថា នៅឆ្នាំ២០១៣ សេវាកម្មរួមចំណែក ៤០,១% ក្នុង ផសស របស់កម្ពុជា ហើយបន្ទាប់មកគឺកសិកម្ម (៣៥,៦%) និង ឧស្សាហកម្ម (២៤,៣%)។ អត្រារួមចំណែករបស់វិស័យសេវាកម្មនៅកម្ពុជា វាខ្ពស់ជាងនៅប្រទេសសមាជិកអាស៊ានឯទៀត ដូចជា ប្រ៊ុយណេ (២៨,២%), ឥណ្ឌូនេស៊ី (២៨,៦%), ឡាវ (៣៩,៣%) និង មីយ៉ាន់ម៉ា (៣៧,៥%)។

នៅត្រីមាសទី៤ ការនាំចេញសរុបនៅខ្លាំងក្លាដដែលដោយកើន ១៧,៧% ធៀបមួយឆ្នាំមុន ដល់ ២,១ពាន់លានដុល្លារ។ សម្លៀកបំពាក់នៅតែជាក្បាលម៉ាស៊ីននៃការនាំចេញ ដោយរួមចំណែក ៧០% នៃតម្លៃនាំចេញសរុប។ ហេតុនេះ ពិពិធកម្មផលិតផលនាំចេញ នៅតែជាអាទិភាពមួយសម្រាប់រដ្ឋាភិបាល និងអ្នកពាក់ព័ន្ធ។ ការចាប់អនុវត្តគោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍ឧស្សាហកម្មឆ្នាំ២០១៥-២០២៥ នាពេលឆាប់ៗខាងមុខ ជាជំហានមួយទៀតក្នុងការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ការចុះបញ្ជីដីធ្លីជាប្រព័ន្ធ និងកម្មសិទ្ធិរឹងមាំ គឺជាកត្តាដ៏សំខាន់បំផុតមួយ។ ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយនានាសម្រាប់សហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម ដែលក្រសួងឧស្សាហកម្ម និងសិប្បកម្ម ទើបតាក់តែងឡើង ដោយមានជំនួយទ្រទ្រង់ពីទីភ្នាក់ងារសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិជប៉ុន គឺជាចំណាត់ការមួយផ្សេងទៀតដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាផលិតភាពទាប និងមូលដ្ឋានតូចចង្អៀតនៃសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា។ សម្លៀកបំពាក់ កម្ពុជានាំចេញជាចម្បងទៅសហរដ្ឋអាមេរិក និងសហភាពអឺរ៉ុប ដែលមានចំណែក ៧៤,២% នៃតម្លៃនាំចេញសរុប។ ពិពិធកម្មទីផ្សារនាំចេញ គឺជាការងារមួយទៀត។ វិស័យកសិកម្ម រួមចំណែក ៣៥,៦% ក្នុង ផសស ឆ្នាំ២០១៣ ប៉ុន្តែមានចំណែកត្រឹមតែ ៧,៨% ប៉ុណ្ណោះ នៃការនាំចេញសរុបនៅត្រីមាសទី៤ ឆ្នាំ២០១៤។ ផលិតផលនាំចេញចម្បងៗរួមមាន កៅស៊ូ ឈើ ត្រី និងអង្ករ។ តម្លៃនាំចេញកៅស៊ូធ្លាក់ចុះ ៧,០% ធៀបឆ្នាំមុន ដោយសារជាសំខាន់ការធ្លាក់ថ្លៃកៅស៊ូអន្តរជាតិ។ តម្លៃនាំចេញអង្ករ ធ្លាក់ចុះ ០,៨% មកត្រឹម ៨២ លានដុល្លារ។

នៅត្រីមាសទី៤ ការនាំចូលសរុប កើន ៣១,៨% ធៀបឆ្នាំមុន ដល់ ២,៨ពាន់លានដុល្លារ ក្នុងនេះការនាំចូលម៉ាស៊ូត រួមចំណែក ៥,៣% សាំង ៣,៣% និង សម្ភារសំណង់ ១,១%។ ឱនភាពពាណិជ្ជកម្ម កើនដល់ ៦៧០,៨លានដុល្លារ ធៀបនឹង ៣១៤,៧លានដុល្លារ កាលពីឆ្នាំមុន។

ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ

នៅត្រីមាសទី៤ ចំណូលរដ្ឋាភិបាលសរុប កើន ២៤,៩% ធៀបឆ្នាំមុន ដល់ ២៩៤៨,៦ពាន់លានរៀល (៧២៤លានដុល្លារ) ក្នុងនេះ ចំណូលចរន្ត រួមចំណែក ៩៥% ។ នៅឆ្នាំ២០១៤ ចំណូលសរុប កើន ២៧,៧% ធៀបនឹងឆ្នាំ២០១៣។ ចំណូលពន្ធ រួមចំណែក ៨៤% ក្នុងចំណូលចរន្តសរុប ឬកើនបាន ២០,៩% បើធៀបនឹងឆ្នាំមុន ដល់ ២៣៥៨,៨ពាន់លានរៀល (៥៧៩លានដុល្លារ)។ នៅត្រីមាសទី៤ នេះដែរ ចំណាយសរុប កើន ៧,៨% ដែលបណ្ដាលជាចម្បងពីកំណើន ២៤,៨% នៃចំណាយចរន្ត ធៀបនឹងឆ្នាំមុន។ ចំណាយលើបៀវត្សរ៍រួមចំណែក ៣៦,៣% នៃចំណាយចរន្តសរុប ហើយឧបត្ថម្ភធន និងជំនួយសង្គមផ្សេងទៀត រួមចំណែក ២៤,៩%។ ចំណាយមូលធនធ្លាក់ចុះ ១៣,៦% ។ ឱនភាពថវិកា ធ្លាក់ចុះដល់ ៥២២,៨ពាន់លានរៀល ធៀបនឹង ១៧៨៥,២ពាន់លានរៀល កាលពីឆ្នាំមុន។ ការកែលំអការប្រមូលចំណូល និងការកាត់បន្ថយចំណាយខ្ជះខ្ជាយ នៅតែស្ថិតក្នុងរបៀបវារៈកំណែទម្រង់របស់រដ្ឋាភិបាល។

អតិផរណា និងអត្រាប្ដូរប្រាក់

នៅត្រីមាសទី៤ អតិផរណាបានធ្លាក់ចុះមកត្រឹម ២,១% ធៀបនឹង ៤,៧% កាលពីឆ្នាំមុន។ អតិផរណាសម្រាប់អាហារ និងភេសជ្ជៈគ្មានជាតិស្រា មានកម្រិត ៣,៤%។ ទោះជាអត្រាអតិផរណានេះស្ថិតក្នុងកម្រិតអាចគ្រប់គ្រងបានក្ដី ក៏រដ្ឋាភិបាលត្រូវគិតគូរជានាទ្យបានថា បៀវត្សរ៍ចារីកដើរទាន់គ្នានឹងកំណើន

អត្ថបទនេះរៀបរៀងដោយលោក រ័ត្ន វឌ្ឍនា ជាអ្នកស្រាវជ្រាវ និងលោកស្រី ប៊ុន ដូរីណា ជាជំនួយការស្រាវជ្រាវនៅវិទ្យាស្ថាន CDRI។

ថ្លៃនេះ។ នៅត្រីមាសទី៤ នេះដែរ ប្រាក់រៀល ធ្លាក់ថ្លៃ ០,១% ធៀបនឹងឆ្នាំមុន ទល់នឹងប្រាក់ដុល្លារ។ ប្រាក់រៀល ឡើងថ្លៃ ៤,៧% និង ១,៥% រៀងគ្នា ទល់នឹងប្រាក់បាតថៃ និងប្រាក់ដុងវៀតណាម។ ម៉ាស៊ូត ធ្លាក់ថ្លៃ ១១,០% មកត្រឹម ៤៣៨២,៨រៀល/លីត្រ ហើយសាំង ធ្លាក់ថ្លៃ ១០,០% មកត្រឹម ៤៦១៣រៀល/លីត្រ។ មាស ធ្លាក់ថ្លៃ ១៧,៩% ធៀបឆ្នាំមុន មកត្រឹម ១៤១,១ដុល្លារ/ជី។

ការវិវត្តរូបិយវត្ថុ

នៅត្រីមាសទី៤ សាច់ប្រាក់ងាយស្រួលសរុប កើន ២៩,៩% ធៀបឆ្នាំមុន។ រូបិយវត្ថុ និងរូបិយវត្ថុផ្សេងៗ កើន ២៩,៣% និង ៣០,០% រៀងគ្នា។ កំណើននេះផ្តល់ផលល្អសម្រាប់អាជីវកម្ម ដូចអាចមើលឃើញតាមកំណើន ២៦,៨% នៃឥណទានផ្តល់ឲ្យវិស័យឯកជន។ ទោះយ៉ាងណាក្តី ការពិនិត្យតាមដានឲ្យបានដិតដល់ពីសំណាក់ធនាគារកណ្តាល ជាកត្តាសំខាន់ ដើម្បីចៀសវាងកំណើនមិនបានត្រៀមមុន នៃអតិផរណាក្នុងរយៈពេលវែងបង្កឡើងដោយការផ្គត់ផ្គង់រូបិយវត្ថុ។ ការបែងចែកឥណទានទៅឲ្យវិស័យឯកជន ក៏ជាកត្តាចាំបាច់ដើម្បីធានាថា ឥណទានមិនប្រមូលផ្តុំទៅលើតែអាជីវកម្មធំៗ។

ស្ថានភាពក្រីក្រ

នៅខែកុម្ភៈ ២០១៥ ប្រាក់ចំណូលប្រចាំថ្ងៃពិតជាមធ្យមរបស់ពលករងាយរងគ្រោះ ក្រៅពីអ្នកស៊ីឈ្នួលធ្វើស្រែ បានកើន បើធៀបនឹងតួលេខអង្កេតក្នុងខែកុម្ភៈ ២០១៤។ ប្រាក់ចំណូលរបស់អ្នកលក់បន្លែ កម្មករសំណង់មានជំនាញ និងអ្នកបម្រើតាមភោជនីយដ្ឋាន បានធ្លាក់ចុះបើធៀបនឹងខែវិច្ឆិកា ២០១៤។

ប្រាក់ចំណូលរបស់អ្នកលក់បន្លែ ធ្លាក់ចុះ ១៤% ធៀបនឹងអង្កេតពីលើកមុន មកត្រឹម ១៥.១៨៥រៀល/ថ្ងៃ។ អ្នកផ្តល់សម្ភាសន៍ ៨៣% ប្រាប់ថា ការធ្លាក់ចុះនេះបណ្តាលជាចម្បងមកពីកំណើនចំនួនអ្នកលក់ និងការធ្វើវិនិយោគបានតិចដើម្បីបង្កើនមុខបន្លែសម្រាប់លក់។ អ្នកឆ្លើយសម្ភាសន៍ ៨២% មកពីខេត្តជិតៗ ដូចជា កណ្តាល តាកែវ និង កំពង់ចាម ក្នុងនេះ ៥៨% មកភ្នំពេញតែម្នាក់ឯង។ ក្នុងចំណោមអ្នកមកពីខេត្ត មានតែ ៥៤% ប៉ុណ្ណោះ ដែលជួលផ្ទះស្នាក់នៅ ហើយក្រៅពីនេះធ្វើដំណើរឡើងចុះវិលល្ងាចតែម្តង។ ចំណាយលើអាហារ មានចំណែក ៦០% នៃចំណាយសរុបប្រចាំថ្ងៃ និង ៤២% នៃចំណូលប្រចាំថ្ងៃរបស់អ្នកលក់បន្លែ។

នៅខែកុម្ភៈ ប្រាក់ចំណូលរបស់អ្នកបម្រើតុភោជនីយដ្ឋាន ធ្លាក់ចុះ ៩,៦% ធៀបនឹងអង្កេតលើកមុន មកត្រឹម ៨៥៦៦រៀល/ថ្ងៃ។ ពួកគេទទួលបានកន្លែងស្នាក់នៅពីម្ចាស់ភោជនីយដ្ឋាន ដូច្នេះចាយវាយអស់តែ ២០% នៃប្រាក់ចំណូល ហើយប្រាក់នៅសល់គេផ្ញើទៅផ្ទះ ប៉ុន្តែអាចផ្គត់ផ្គង់គ្រួសារបានតែមួយផ្នែកប៉ុណ្ណោះ។

ប្រាក់ចំណូលរបស់កម្មករសំណង់មានជំនាញ ធ្លាក់ចុះ ៦,១% មកត្រឹម ១៧.២៥១រៀល/ថ្ងៃ។ អ្នកឆ្លើយសម្ភាសន៍គ្រប់គ្នាសុទ្ធតែមកពីខេត្ត (៤១% មកពីព្រៃវែង) ក្នុងនេះមាន ៧៨% ប្រាប់ថា ចំណូលរបស់ខ្លួនអាចផ្គត់ផ្គង់គ្រួសារបានមួយផ្នែក ហើយ ៦៨% ត្រូវចិញ្ចឹមសត្វដើម្បីបានចំណូលបន្ថែម។ កម្មករទាំងឡាយអាចស្នាក់នៅតាមការដ្ឋានបាន ដូច្នេះមុខចំណាយចាយវាយប្រចាំថ្ងៃចម្បង គឺអាហារ (៩២% នៃចំណាយសរុប)។

ប្រាក់ចំណូលរបស់កម្មករសំណង់គ្មានជំនាញ កើន ៨,៨% ដល់ ១៦.៨៧៧រៀល/ថ្ងៃ។ កម្មករ ៦៥% ប្រាប់ថា កំណើននេះបណ្តាលជាចម្បងមកពីកង្វះកម្មករ។ អ្នកឆ្លើយសម្ភាសន៍ទាំងឡាយសុទ្ធតែមកពីខេត្ត ជាពិសេស ខេត្តព្រៃវែង និងស្វាយរៀង។ ពួកគេចំណាយអស់ ៣០% នៃចំណូលប្រចាំថ្ងៃ ហើយភាគច្រើនទៅលើអាហារ។

ប្រាក់ចំណូលរបស់អ្នកធាក់ស៊ីក្លូ កើន ១២% ធៀបនឹងអង្កេតលើកមុន ដល់ ១៣.១០៣រៀល/ថ្ងៃ។ អ្នកឆ្លើយសម្ភាសន៍ ៧៨% ប្រាប់ថា ដោយសារមានអ្នកធាក់ស៊ីក្លូជាច្រើននាក់ចេញទៅធ្វើការងារផ្សេងទើបមានកំណើននេះ។ អ្នកឆ្លើយសម្ភាសន៍គ្រប់គ្នាជាប្រភពចំណូលចម្បងក្នុងគ្រួសារខ្លួន ប៉ុន្តែប្រាក់ចំណូលរបស់គាត់មិនអាចផ្គត់ផ្គង់គ្រួសារបានគ្រប់គ្រាន់ទេ ដូច្នេះមាន ៦៨% ត្រូវរកការងារផ្សេងទៀត និងធ្វើការចិញ្ចឹមសត្វដើម្បីរកចំណូលចិញ្ចឹមគ្រួសារ ហើយ ៤០% ត្រូវខ្ចីបុលគេ។

សម្ភាសន៍ជាមួយអ្នកស៊ីឈ្នួលធ្វើស្រែ មានធ្វើតែនៅខេត្តកំពង់ស្ពឺ និងកណ្តាល ប៉ុណ្ណោះ។ ចំណូលប្រចាំថ្ងៃពិតរបស់ពួកគេ បានកើន ២៣% ដល់ ៨៤០១រៀល/ថ្ងៃ។ ២៨% នៃអ្នកឆ្លើយសម្ភាសន៍គ្មានដីធ្លីទេ ហើយអ្នកឯទៀត មានដីកសិកម្មជាមធ្យម ០,៤ហិកតា។ ៥៨% នៃអ្នកឆ្លើយសម្ភាសន៍ប្រាប់ថា ការស៊ីឈ្នួលធ្វើស្រែចំការ មិនមែនជាប្រភពចំណូលចម្បងរបស់គាត់ទេ។ គាត់អាចរកចំណូលពីប្រភពផ្សេងទៀត ដូចជា ធនធានទ្រព្យរួម ការលក់ពលកម្មក្នុងវិស័យដទៃទៀត ជាពិសេសវិស័យសំណង់ និងការងារជំនាញផ្សេងៗ ដូចជា ខាងកាត់សក់ កាត់ដេរ និង ជួញដូរតូចតាច។

ចំណូលរបស់កម្មកររោងចក្រកាត់ដេរ កើន ២២% ដល់ ១៤.៨១៦រៀល/ថ្ងៃ ដោយសារមានការងារថែមម៉ោងច្រើនជាងមុន។ ពួកគេ ៥៥% បានរៀនចប់ថ្នាក់បឋមសិក្សា ៣៩% បានចូលរៀនថ្នាក់មធ្យមសិក្សា ហើយក្រៅពីនេះមិនបានចូលរៀនទេ។ ៧០% នៃអ្នកឆ្លើយសម្ភាសន៍ បានចូលរៀននៅតាមមជ្ឈមណ្ឌលបណ្តុះបណ្តាលឯកជន មុនពេលចូលធ្វើការ។ ពួកគេកាត់ដេរនូវចំណែកផ្សេងៗនៃសម្លៀកបំពាក់ ដេរប៉ាក់ ត្បាញ ឬបោកអ៊ុតនៅក្នុងរោងចក្រកាត់ដេរ។ អ្នកឆ្លើយសម្ភាសន៍ ៤២% ប្រាប់ថា ចង់បន្តធ្វើការក្នុងវិស័យកាត់ដេរ ព្រោះមិនមានជំនាញអ្វីផ្សេង ឬមិនមានប្រាក់សន្សំ ហើយក្រៅពីនេះមិនដឹងថាចង់ធ្វើការងារអ្វីទេទៅថ្ងៃអនាគត។ ពួកគេមានចំណាយសរុបប្រចាំខែជាមធ្យម ២២៤.០៦៥រៀលក្នុងមួយខែ ក្នុងនេះ ៦៧% ជាចំណាយលើម្ហូបអាហារ និង ១៥% លើថ្លៃស្នាក់នៅ។

តាមដានសេដ្ឋកិច្ច - សូចនាករ

តារាង ១. គម្រោងវិនិយោគឯកជនបានអនុម័ត ឆ្នាំ២០០៩-១៤*

	2009	2010	2011	2012	2013				2014			
					Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
	ទ្រព្យសកម្មជាប់លាប់ (លានដុល្លារ)											
កសិកម្ម	615.0	530.7	725	531.6	2.3	57.8	133.1	738.3	28.9	27.6	0.0	0.0
ឧស្សាហកម្ម	818.5	403.7	2860.1	829.3	195.4	1928.3	119.5	1014.1	179.0	239.3	434.3	149.9
កាត់ដេរ	90.1	122.8	393.9	497	109.5	76.4	65.15	73.1	109.3	172.4	81.6	30.3
សេវាកម្ម	4432.0	1337.3	3425.4	916.6	21.2	106.0	5.3	8.3	219.1	114.4	191.5	0.0
សណ្ឋាគារ និងទេសចរណ៍	3980.1	1105.1	2850.9	691.5	0.0	106.0	0.0	0.0	163.3	15.4	268.1	0.0
សរុប	5865.5	2271.7	7010.42	2278.0	218.9	2091.1	257.9	1760.7	426.9	302.2	625.8	149.9
	បម្រែបម្រួលជាភាគរយធៀបនឹងត្រីមាសមុន											
សរុប	-	-	-	-	-81.1	855.5	-87.7	582.8	-75.8	-29.2	64.1	-76.0
	បម្រែបម្រួលជាភាគរយធៀបនឹងឆ្នាំមុន											
សរុប	-44.5	-61.3	209	-67.5	-47.5	666.0	-39.9	52.2	95.1	-81.8	142.7	-91.5

* Including expansion project approvals. Source: Cambodian Investment Board

តារាង ២. តម្លៃគម្រោងសំណង់នៅភ្នំពេញបានអនុម័ត ឆ្នាំ២០០៧-១៤

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013				2014	
							Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
	លានដុល្លារ											
ភូមិគ្រឹះ និងផ្ទះ	79.1	154.7	64.3	36.2	185.5	175.2	145.2	10.3	51.6	110.2	27.1	8.8
ផ្ទះល្វែង	297.2	221.6	149.6	183.8	219.6	372.1	114.1	33.0	62.7	131.9	106.5	75.2
ផ្សេងៗ	259.6	740.9	227.3	269.7	199.9	463.6	154.4	238.3	336.0	130.8	190.0	141.7
សរុប	635.8	1117.0	441.2	489.8	605.0	1010.9	443.7	281.6	450.3	372.9	323.6	225.7
	បម្រែបម្រួលជាភាគរយធៀបនឹងត្រីមាសមុន											
សរុប	-	-	-	-	-	-	590.9	-36.5	59.9	-17.2	-13.2	-30.2
	បម្រែបម្រួលជាភាគរយធៀបនឹងឆ្នាំមុន											
សរុប	96.7	75.7	-60.5	11.0	23.5	67.1	28.1	-15.6	157.5	107.6	-21.8	-19.8

Source: Department of Cadastre and Geography of Phnom Penh municipality

តារាង ៣. ចំនួនអ្នកដំណើរបរទេសមកដល់ប្រទេសកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០៩-១៤

	2009	2010	2011	2012	2013				2014			
					Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
	ចំនួនអ្នកដំណើរ (ពាន់នាក់)											
តាមផ្លូវអាកាស	1111.7	1304.3	1480.4	1722.1	611.2	398.1	428.0	580.4	699.0	438.2	497.5	638.8
តាមផ្លូវគោក និងទឹក	999.7	1094.6	1401.4	1862.2	560.9	522.5	536.6	572.5	569.0	495.2	501.2	663.9
សរុប	2111.5	2398.9	2881.8	3584.3	1172.1	920.5	964.6	1153.0	1268.0	933.4	998.7	1302.7
	បម្រែបម្រួលជាភាគរយធៀបនឹងត្រីមាសមុន											
សរុប	-	-	-	-	16.4	-21.5	4.8	19.5	10.0	-26.4	7.0	30.4
	បម្រែបម្រួលជាភាគរយធៀបនឹងឆ្នាំមុន											
សរុប	0.5	13.6	20.1	24.4	17.8	20.9	17.5	14.5	8.0	1.4	3.5	13.0

Source: Ministry of Tourism

តារាង ៤. ការនាំចេញ និងនាំចូល ឆ្នាំ២០០៩-១៤*

	2009	2010	2011	2012	2013				2014			
					Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
	លានដុល្លារ											
ការនាំចេញសរុប	2901.6	3630.2	4929.5	6106.4	1576.9	1620.1	1969.9	1815.4	1976.5	1859.8	2132.5	2137.1
ក្នុងនេះ៖ សម្លៀកបំពាក់ទៅ	2565.3	3223.4	4259.6	5015.4	1225.2	1259.0	1568.5	1333.4	1464.0	1379.2	1624.7	1492.6
- *សហរដ្ឋអាមេរិក*	1512.6	1853.9	2055.3	2143.3	526.8	474.6	597.9	476.0	531.1	452.5	511.2	468.8
- *សហភាពអឺរ៉ុប*	644.7	809.5	1322.2	1716.9	397.5	477.5	572.8	521.9	532.7	558.5	673.8	638.7
- *អាស៊ាន*	6.9	9.9	17.6	39.4	13.0	12.7	17.4	17.2	21.9	19.3	20.5	21.7
- *ជប៉ុន*	44.5	86.5	147.0	188.6	57.6	51.4	98.1	71.6	101.4	74.9	117.6	89.2
- *ប្រទេសផ្សេងៗ*	356.5	463.6	717.5	927.2	230.3	242.8	282.4	247.4	277.0	273.9	301.6	274.2
កសិកម្ម	73.1	164.9	362.1	376.7	123.8	128.9	362.4	173.0	167.0	157.3	133.7	166.4
- *កៅស៊ូ*	51.6	89.1	197.6	176.6	36.6	38.7	282.4	51.1	31.7	40.0	34.8	47.5
- *ឈើ*	3.5	34.1	48.8	36.8	14.5	8.9	16.9	33.3	55.9	48.4	19.6	8.2
- *ត្រី*	3.9	2.8	3.1	2.0	0.3	0.5	0.2	0.2	0.3	0.2	0.1	0.2
- *អង្ករ*	10.9	34.7	106.6	146.4	65.8	56.5	57.3	82.7	57.9	52.8	55.8	82.0
- *ផលិតផលកសិកម្មផ្សេងៗ*	3.0	4.1	6.0	14.9	6.6	24.4	5.7	5.7	21.2	16.0	23.5	28.5
ផ្សេងៗ	263.2	242.0	307.9	714.4	274.9	232.2	272.6	308.5	345.5	323.3	373.0	478.2
ការនាំចូលសរុប ក្នុងនេះ៖	4331.5	5190.6	6375.9	8593.3	2192.1	2211.4	2059.7	2130.1	2238.2	2454.4	2794.8	2807.9
សាំង	91.13	108.6	294.4	308.0	1225.2	77.2	71.3	80.5	77.4	83.2	80.2	93.9
ម៉ាស៊ូត	180.67	203.8	447	559.5	526.8	137.4	150.9	132.2	148.5	142.5	163.4	147.9
សម្ភារសំណង់	49.74	57.6	48.1	66.1	397.5	17.8	18.0	17.2	27.8	29.2	29.0	31.6
ផ្សេងៗ	4010	4820.6	5586.4	7659.1	13.0	1979	1819.4	1899.6	1984.5	2199.5	2522.2	2534
ជញ្ជីងពាណិជ្ជកម្ម	-1429.9	-1560.5	-1446.4	-1341.6	-615.2	-591.2	-89.8	-314.7	-261.7	-589.5	-662.3	-670.8
	បម្រែបម្រួលជាភាគរយធៀបនឹងត្រីមាសមុន											
ការនាំចេញសម្លៀកបំពាក់សរុប	-	-	-	-	7.4	2.8	24.6	-15.0	9.8	-5.8	17.8	-8.1
ការនាំចេញសរុប	-	-	-	-	8.4	2.7	21.6	-7.8	8.9	-5.9	14.7	0.2
ការនាំចូលសរុប	-	-	-	-	13.1	0.9	-6.9	3.4	5.1	9.4	14.1	0.5
	បម្រែបម្រួលជាភាគរយធៀបនឹងឆ្នាំមុន											
ការនាំចេញសម្លៀកបំពាក់សរុប	-14.1	25.7	32.1	17.7	14.4	-14.6	18.0	16.9	19.5	9.6	3.6	11.9
ការនាំចេញសរុប	-6.3	25.1	35.8	23.9	23.2	-8.8	23.4	24.8	25.3	14.8	8.3	17.7
ការនាំចូលសរុប	1.4	19.8	22.8	16.8	36.2	17.3	2.2	9.9	2.1	10.8	35.7	31.8

* Import data include tax-exempt imports.
Sources: Department of Trade Preference Systems, Ministry of Commerce and Customs and Excise Department, MEF (website)

តារាង ៥. ប្រតិបត្តិការថវិកាជាតិលើមូលដ្ឋានសាច់ប្រាក់ ឆ្នាំ២០០៩-១៤ (ពាន់លានរៀល)

	2009	2010	2011	2012	2013				2014			
					Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
ចំណូលសរុប	4885.2	5989.0	6251.4	7691.9	1820.2	2204.8	1868.9	2361.2	2220.5	2793.7	2580.6	2948.6
ចំណូលចរន្ត	4855.9	5859.1	6179.3	7443.8	1817.4	2241.3	1858.1	2316.3	2219.2	2765.2	2571.4	2803.6
ចំណូលពន្ធ	4268.0	4693.0	5277.5	6334.8	1577.7	2024.0	1646.0	1950.4	1988.7	2383.1	2264.6	2358.8
ពន្ធក្នុងស្រុក	3088.6	3533.6	4071.6	5002.8	1254.5	1652.9	1300.6	1520.1	1593.6	1943.2	1798.0	1891.6
ពន្ធលើពាណិជ្ជកម្មក្រៅប្រទេស	1064.7	1159.4	1205.9	1331.7	323.1	371.1	345.4	430.3	449.0	439.9	466.5	467.2
ចំណូលមិនមែនពន្ធ	702.1	1166.1	901.8	1118.2	239.8	217.4	212.2	365.9	176.6	382.1	306.9	444.8
ចំណូលលើទ្រព្យសម្បត្តិ	64.6	291.1	63.8	143.0	8.4	18.1	24.3	33.2	11.1	40.8	21.2	15.4
លក់ទំនិញ និងសេវា	408.0	460.1	588.7	667.4	153.3	173.3	178.8	245.0	160.3	197.5	212.9	300.5
ចំណូលមិនមែនពន្ធផ្សេងទៀត	228.2	408.9	249.3	298.8	78.1	25.9	9.0	87.7	5.2	143.7	72.7	128.9
ចំណូលជាមូលធន	29.3	129.9	72.1	247.9	6.2	11.5	10.7	45.0	1.3	28.5	9.2	145.0
ចំណាយសរុប	7383.5	8784.6	9032.4	9660.9	2114.8	3181.6	3093.0	4146.4	2618.8	2867.2	3349.0	4471.4
ចំណាយជាមូលធន	2694.9	2853.2	3546.9	3628.3	1108.4	1273.7	1350.6	1834.8	1187.1	1395.9	1421.7	1586.0
ចំណាយចរន្ត	4440.0	4773.1	5341.2	6188.4	1006.4	1907.8	1742.4	2311.6	1431.7	1471.4	1927.3	2885.4
បៀវត្សរ៍	2012.0	2048.8	2170.6	2486.6	505.0	757.0	827.3	908.0	860.0	931.0	918.4	1046.1
ឧបត្ថម្ភធន និងជំនួយសង្គមកិច្ច	871.4	1099.4	1518.8	1586.8	252.0	652.5	285.0	373.4	213.1	259.6	434.8	719.5
ចំណាយចរន្តផ្សេងទៀត	1556.6	1624.8	1651.8	2115.1	249.4	498.3	630.1	1030.2	358.6	280.8	574.1	1119.9
សមតុល្យជាទូទៅ	-2498.3	-2795.7	-1271.4	-1969.0	-294.6	-976.7	-1224.1	-1785.2	-398.4	-73.5	-768.5	-522.8
ហិរញ្ញប្បទានពីក្រៅប្រទេស	1746.1	1845.2	-2781.0	2457.8	906.0	1150.6	1032.2	1237.4	977.9	1123.9	1,012.5	857.9
ហិរញ្ញប្បទានក្នុងស្រុក	474.9	938.6	2379.2	-332.9	-470.6	270.3	113.0	65.8	-915.0	-172.9	-279.3	-61.4

Source: Ministry of Economy and Finance website

តារាង៦. សន្ទស្សន៍ថ្លៃទំនិញប្រើប្រាស់ អត្រាប្ដូរប្រាក់ និងថ្លៃមាស (មធ្យមភាគតាមការិយបរិច្ឆេទ) ២០០៩-១៤

	2009	2010	2011	2012	2013				2014			
					Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
(តុលា-ធ្នូ ២០០៦:១០០)	សន្ទស្សន៍ថ្លៃទំនិញប្រើប្រាស់ (បម្រែបម្រួលជាភាគរយធៀបនឹងឆ្នាំមុន)											
ភ្នំពេញ - ទំនិញគ្រប់មុខ	-0.7	4.1	5.4	2.3	1.5	2.3	3.7	4.7	4.6	4.8	4.0	2.1
- ស្បៀងអាហារ និងភេសជ្ជៈគ្មានជាតិស្រា	-0.3	4.4	6.5	2.5	1.6	3.3	4.8	5.8	5.7	5.3	5.1	3.4
- ដឹកជញ្ជូន	-10.7	7.0	6.9	3.3	-0.7	-1.0	-0.1	-0.4	-1.1	0.5	-0.2	-3.3
	អត្រាប្ដូរប្រាក់ ថ្លៃមាស ថ្លៃប្រេងឥន្ធនៈ (តាមអត្រាទីផ្សារនៅភ្នំពេញ)											
រៀលក្នុង ១ ដុល្លារ	4140.5	4187.1	4063.6	4039.2	3995.0	4033.1	4062	4059.0	3993.8	4026.9	4059.5	4064.7
រៀលក្នុង ១ បាតថៃ	121.1	133.1	133.2	130.0	134.7	135.74	131.4	130.7	123.0	124.8	127.1	124.6
រៀលក្នុង ១០០ ដុងវៀតណាម	23.4	21.7	19.7	19.4	19.3	19.34	19.3	19.4	19.1	19.2	19.2	19.1
ថ្លៃមាស (ដុល្លារក្នុង១ជី)	113.1	147.5	184.5	200.9	197.3	173.4	161.1	171.8	156.6	155.9	155.5	141.1
ថ្លៃម៉ាស៊ូត (រៀល/លីត្រ)	3170.9	3859.3	4761.2	4941.2	5134.4	4992	5022.5	4927	4971.2	5006.7	5047.6	4382.8
ថ្លៃសាំង (រៀល/លីត្រ)	3593.1	4368.1	5044.5	5312.7	5410.5	5274.5	5245.2	5126.7	5171.5	5200.0	5348.6	4613.0

Sources: National Institute of Statistics, National Bank of Cambodia and CDRI

តារាង៧. ស្ថានភាពរូបិយវត្ថុ ឆ្នាំ២០០៩-១៤ (តួលេខនៅចុងការិយបរិច្ឆេទ)

	2009	2010	2011	2012	2013				2014			
				Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
	ពាន់លានរៀល											
ទ្រព្យសកម្មបរទេសសុទ្ធ	14,655.0	16,697.9	17,893.9	18,154.5	19,976.7	21,772.9	18,720.7	21,260.1	23,344.4	26,235.8	26,817.8	26,699.7
ទ្រព្យសកម្មក្នុងស្រុកសុទ្ធ	1573.0	2778.9	5760.8	10,437.4	10,504.1	9886.1	10,634.8	11,508.3	11,817.4	12,024.4	13,950.5	15,859.8
ឥណទេយ្យសុទ្ធលើរដ្ឋាភិបាល	-2252.0	-2126.6	-2123.1	-2486.4	-2991.6	-3012.6	-2804.4	-2794.9	-3349.3	-3747.3	-4113.0	-4359.1
ឥណទានដល់ផ្នែកឯកជន	10,532.0	13,331.2	17,552.8	23,536.6	24,820.2	25,146.0	26,445.3	27,608.8	28,584.5	30,621.3	33,226.4	36,244.6
រូបិយវត្ថុទូទៅ M2	16,228.0	19,476.8	23,654.7	28,591.9	30,480.8	31,659.1	29,355.5	32,768.4	35,161.8	38,259.9	40,768.3	42,559.5
រូបិយវត្ថុ M1	3120.0	3220.9	3956.2	4045.7	4500.6	4585.9	4720.8	4878.2	5376.2	5231.3	5583.1	6308.4
រូបិយវត្ថុផ្សេងៗ	13,108.0	16,255.9	19,698.5	24,546.2	25,980.2	27,073.2	24,634.8	27,890.2	29,785.7	33,028.5	35,185.2	36,251.1
	បម្រែបម្រួលជាភាគរយធៀបនឹងឆ្នាំមុន											
រូបិយវត្ថុទូទៅ M2	36.9	20.0	17.8	20.9	22.6	18.8	9.3	14.6	15.4	20.8	38.9	29.9
រូបិយវត្ថុ M1	30.1	3.2	16.9	2.3	12.9	18.4	23.6	20.6	19.5	14.1	18.3	29.3
រូបិយវត្ថុផ្សេងៗ	38.6	24.0	17.9	44.6	24.4	18.8	6.9	13.6	14.6	22.0	42.8	30.0

Source: National Bank of Cambodia

តារាង៨. ចំណូលប្រចាំថ្ងៃជាមធ្យមពិតរបស់ពលករងាយរងគ្រោះ (ថ្លៃថេរ ខែវិច្ឆិកា ២០០០)

	ចំណូលប្រចាំថ្ងៃ (ជារៀល)									បម្រែបម្រួលជាភាគរយធៀបឆ្នាំមុន		
	2010	2011	2012	2013	2014				2015	2014		2015
					កុម្ភៈ	ឧសភា	សីហា	វិច្ឆិកា	កុម្ភៈ	សីហា	វិច្ឆិកា	កុម្ភៈ
អ្នកធាក់ស៊ីក្លូ	9036	9532	10,303	10,438	10,832	10,764	9867	11,634	13,103	-7.2	7.8	21.0
អ្នកលីសែង	9939	10,785	12,143	13,247	12,141	12,568	13,399	16,188	16,997	-5.4	22.2	40.4
អ្នកលក់បន្លែតូចតាច	8250	8337	10,771	11,366	12,294	13,581	15,372	17,735	15,185	33.8	43.1	23.5
អ្នករើសអេតចាយ	6683	8388	8680	9819	9593	9214	8337	9548	10,752	-13.3	-1.4	12.1
អ្នកបម្រើភោជនីយដ្ឋាន*	5596	5986	6111	6697	7449	6696	7565	9435	8566	11.4	40.0	15.0
អ្នកស៊ីឈ្នួលធ្វើស្រែ	5679	5695	6151	6599	8932	5836	8795	6781	8401	13.2	6.6	-5.9
កម្មកររោងចក្រកាត់ដេរ	7828	8409	8932	10,161	9548	11,412	11,388	12,092	14,816	11.4	16.3	52.2
អ្នករត់ម៉ូតូឌុប	10,603	11,568	12,930	13,450	13,227	13,401	12,656	14,259	14,720	-7.3	8.6	11.3
កម្មករសំណង់គ្មានជំនាញ	8773	10,307	11,078	13,184	15,162	15,316	15,401	15,436	16,877	18.3	15.4	11.3
កម្មករសំណង់មានជំនាញ	11,929	13,159	13,743	15,442	15,163	15,765	20,420	18,302	17,251	29.1	10.4	13.8

* Waitresses' earnings do not include meals and accommodation provided by shop owners. Surveys on the incomes of waitresses, rice-field workers, garment workers, motorcycle taxi drivers and construction workers began in February 2000.

Source: CDRI

ជិតចេញផ្សាយ

ការអប់រំ នៅកម្ពុជាឆ្នាំ២០១៥ ការងារ និងការផ្ដល់សិទ្ធិអំណាច

អ្នកកែសម្រួល

ឃៀង-សុធី ស្រ៊ីនីវាសា-ម៉ាឌូ ឆែម-រិទ្ធី

ការកែលំអប្រព័ន្ធអប់រំ ជាបញ្ហាដ៏សំខាន់បំផុតមួយ ដែលកម្ពុជាកំពុងប្រឈមមុខ។ ការសិក្សានេះ ជាលទ្ធផលនៃការពិគ្រោះយោបល់ និងកិច្ចសហការជាមួយស្ថាប័ននីតិបញ្ញត្តិ និងនីតិប្រតិបត្តិថ្នាក់ជាតិ គ្រឹះស្ថានអប់រំ ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ និង វិស័យឯកជន ដែលបានផ្ដល់នូវកន្លែងរក្សាទុកជំនាញ ចំណេះដឹង និងបទពិសោធន៍ជាច្រើន។ ឯកសារនេះផ្ដោតលើប្រធានបទសំខាន់ៗជាច្រើន៖ ការដោះស្រាយបញ្ហាកង្វះជំនាញ, ការឈានទៅសម្រេចគោលដៅខ្ពស់តាមរយៈការអប់រំកម្រិតឧត្ដមសិក្សា ការរៀបចំ និងពង្រីកការអប់រំ និងបណ្ដុះបណ្ដាលបច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ ការពង្រឹងការអប់រំកម្រិតមធ្យមសិក្សា ការដោះស្រាយតម្រូវការរៀនសូត្រជាមូលដ្ឋាន តាមរយៈការអប់រំកម្រិតបឋមសិក្សា និងការរៀនសូត្រមួយជីវិតតាមរយៈសាលាមត្តេយ្យ និងការរីកលូតលាស់របស់កុមារតាំងពីក្មេងខ្ចី។

នៅពេលគិតគូរពីការអប់រំអ្នកជំនាន់ក្រោយ កម្ពុជាត្រូវផ្ដោតលើទាំងផ្នែកគុណភាព និងភាពពាក់ព័ន្ធល្អ ហើយត្រូវរក្សាជំហរបើកចំហដល់គំនិតបែបថ្មី។ ការធ្វើវិនិយោគទៅលើកំណែទម្រង់អប់រំជាលក្ខណៈប្រព័ន្ធ និងប្រកបដោយគុណភាព នឹងផ្ដល់នូវធាតុផ្សំមានស្ថិរភាពល្អ សម្រាប់ការសម្រេចគោលដៅរយៈពេលវែងរបស់យើង។ កម្ពុជាជាប្រជាជាតិមួយកំពុងវិវត្តទៅមុខ។ ការកសាង និងអនុវត្តគោលនយោបាយផ្អែកលើការស្រាវជ្រាវត្រឹមត្រូវ នឹងជួយយើងក្នុងការកំណត់ គន្លងដ៏រុងរឿងសម្រាប់អនាគតប្រទេសកម្ពុជា។

រាល់ឯកសារបោះពុម្ពផ្សាយរបស់វិទ្យាស្ថាន CDRI មានផ្ដល់ជូនដោយឥតគិតថ្លៃតាមរយៈគេហទំព័រ www.cdri.org.kh។
ឯកសារបោះពុម្ពផ្សាយអាចរកជាវបាននៅវិទ្យាស្ថាន CDRI និងនៅហាងលក់សៀវភៅ ម៉ុនូរ៉ម៉ែន។